

Biel Mesquida

**Dilluns
de poesia
a l'Arts
Santa
Mònica**

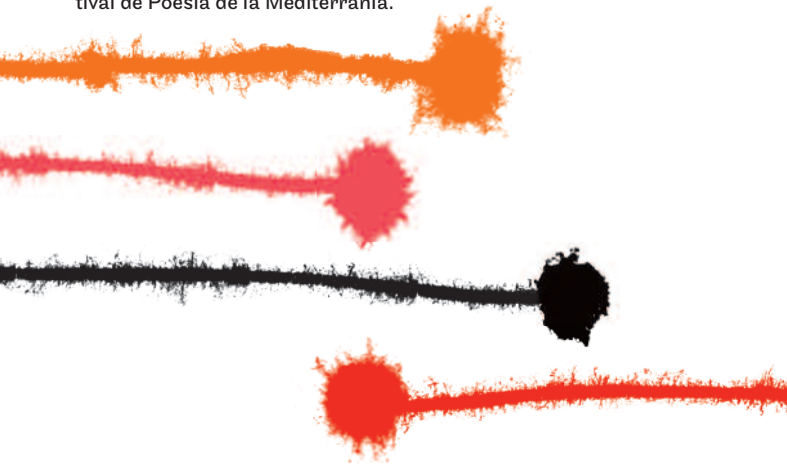
**Presentació
de Maria Bohigas**

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

SANTAMÒNICA

Biel Mesquida (Castelló de la Plana, 1947). Escriptor, biòleg, crític i lector. Amador dels llenguatges de les ciències, de les lletres i de les arts. El seu primer text novel·lesc, *L'adolescent de sal* (1973), premi Prudenci Bertrana, fou censurat dos anys per la dictadura franquista i està considerat com un dels llibres més innovadors de la literatura catalana contemporània. Coordinà la secció de biològiques i medicina de la *Gran Enciclopèdia Catalana* (1972-1980). Dirigí el servei de comunicació i les Edicions UIB de la Universitat de les Illes Balears (1982-2010). Ha creat músiques verbals singulars, belles i engrescadores en els seus llibres *El bell país on els homes desitgen els homes* (1974), *Putà Marès (ahí)* (1978), *Doi* (1990), *Excelsior o el temps escrit* (1995), premi Ciutat de Barcelona i premi de la Crítica, *T'estim a tu* (2001), *Els detalls del món* (2006), premi Nacional de Literatura Catalana, *Acrollam* (2008), *Llefre de tu* (2012), *L'ull Gaudí* (2014) i *Trèmolo* (2015). Recitador, traductor, guionista de cinema i col·laborador dels mitjans de comunicació, dirigeix des de 1997 el Festival de Poesia de la Mediterrània.

Professió: adolescent

(Biel Mesquida per Maria Bohigas)

Maria Bohigas

No puc pensar en certes obres sense que em vingui al cap la figura de l'autor infant. És una associació poderosa, quasi fatal. Darrere de cada pàgina de Camus, la vergonya convertida en honor de tenir una mare muda. O la vergonya convertida en orgull de ser un nen esguerro darrere l'Obra amb majúscula de Sartre (que menyspreava Camus, potser més que no per la presa de posició en la guerra d'Algèria, per l'infant que Camus havia pogut ser: escardalenc i bonic, educat per una muda, corrent pels carrers d'Alger en lloc de seure sota la taula caçant els mots que suren en l'aire espès). O el fibló de l'orfenesa precoç enmig de l'obra de Guillem Frontera, a *Cada dia que calles* o *L'ordenació del món*, que heu de llegir si no els coneixeu. No es tracta de cap associació raonada sinó d'un ressort que actua sol. Ara, si intento raonar-la, em sembla que és un sentiment d'injustícia el que grava en la pàgina la filigrana de l'autor infant; una injustícia atrapada en el nus de l'amor infantil –per la mare, pel poble d'on s'és fill, per un mateix: incondicional.

I en canvi no puc pensar en certes obres sense que se m'imposi la figura de l'autor adolescent. En rigor hauria de dir *autora* perquè sobretot em passa amb elles, per

exemple amb Carson McCullers, autora d'una cosa adorable i estremidora que és el retrat d'una dona de dotze anys, Frankie Addams: encara captiva en els seus moviments però ja no en la seva relació amb la vida. El món s'ha badat. Cal partir. I trair el que faci nosa —les lleialtats—. Explicava Rodoreda que havia estat feliç fins als dotze anys, que no hi havia felicitat fora de la infantesa. Jo trobo que la seva obra és poblada d'adolescents que caminen amunt i avall amb unes cames primes acabades de fer, com a les novel·les de la Duras, i que això és el que importa, no la felicitat. (En els llibres de Rodoreda quasi no hi ha episodis d'infància, només el crim comès per les criatures incestuoses a *Mirall trencat*.) Hi ha la Cecília Ce que s'enamora de si mateixa mirant-se al mirall i salta la tàpia i no torna mai més:

Em vaig plantar de cara al mirall però el bany era fosc i vaig encendre els llums. I aleshores per primera vegada em vaig adonar que era tota diferent. Les cames se m'havien fet amb forma, i abans eren rectes; sota del vestit, els pits, encara de noia, empenyien una mica, però, perquè fessin canaleta, havia d'ajuntar els braços endavant ben ajuntats. Em vaig mirar els ulls i em va semblar que no estava sola. Gairebé sense adonar-me'n em vaig anar acostant a la meua cara i el mirall es va entelar i l'entelament me la va esborrar de mig en avall. Vaig tancar els ulls a poc a poc i els vaig deixar oberts només una escletxa per veure'm com si estigués morta. I aleshores no sé ben bé què em va passar. M' enamorava de mi.

I en *El mar* de Blai Bonet hi ha adolescents que s'enamoren de si mateixos mirant-se al mirall i ja voldrien saltar la tàpia, però estan tancats al sanatori, morint-se:

No saps tu com emociona veure'm dins el mirall, amb les sabates posades. Jo crec que estic molt malalt perquè em ve de lluny aquest estimar-me sempre. Quan jo era noi, anava amb una nena que tenia nou anys i que es deia Magdalena, en un galliner. Hi havia un banc de pedra, dins la barraca on ponien les gallines. Jo asseia la noia en el banc. Damunt la falda li posava una margarida gran, d'aquestes silvestres que creixen dins les figueres de moro. Tu no em creuràs. Però jo m'estava mirant allò amb una cara d'enamorat. I ella deia el meu nom. Sense riure. I jo no tenia altra cosa que una pena de noi que sap que no podrà jugar mai més amb aquella alegria d'abans.

I en *L'adolescent de sal* de Biel Mesquida hi ha això que el títol fa explícit, en realitat la grana viva de tota l'obra a venir, la seva espècie per excel·lència: la fascinació per aquest altre jo que sorgeix un dia al mirall, fruit espontani de la transformació —de la traïció—, i quan sorgeix cal partir i no girar-se.

El problema és saber què s'ha traït.

Entre *L'adolescent de sal* i *Llefre* de tu hi ha gairebé quaranta anys (1974-2012) i la mateixa no-novel·la o formació sedimentada que de bones a primeres es nega a narrar res, a ser res d'estable i de complit: el mateix refús de l'un en això que tanmateix té unitat ja que pren

forma de llibre. És una plagueta de bord, un quadern íntim on l'Adolescent interpel·la la dona amiga que sap (no m'hi posis *ho*, corrector, perquè justament el problema és *què* hi hauria d'haver) i dirigint-se a ella produeix l'única permanència tolerable, la justa per fer que el temps passi en les pàgines i d'aquest pas en quedi un rastre de funàmbul o de cargol, que és tot el que pot produir aquesta veu tant més egotista com menys segura està de tenir existència. Aquesta veu que, en tot cas, segur que no té cos, i per això busca la paraula sumptuosa.

(Sempre que surt un llibre de Biel Mesquida algun crític, alguns, molts, parlen de la gran sort dels escriptors mallorquins de tenir un català tan ric. *Un català. Una llengua com un ens.* Si Biel Mesquida fos francès i escrivís en francès, parlarien d'estil: d'una relació particular amb els mots. Una dissort dels escriptors en català és que el llenguatge passa en segon terme, desnonat per la llengua.)

Magnífic ha de ser el text per contenir el que hi batega al llarg dels anys, aquest cor: la buidor.

...Vos en temereu que aquestes dificultats formals gegantines que troba per expressar-se, aquest retornar continu, aquesta por a no dir res del que pensa, a fugir del que desitja, [...] no són més que un gran espant d'enfrontar-se amb la solitud,

diu la veu que increpa el lector entremig de les pàgines escrites per l'Adolescent; i el Recordador d'Aràlia, aquest adolescent ja vell que viu en un palau de luxe i d'absència, li respon: "Des de la meva talaia tot m'espanta".

Passen els anys, no la por. I com a editora que sóc de Biel Mesquida, com a padrina de fonts del seu *Llefre de tu*, voldria cometre un acte balzacià: tenir-lo a pa i aigua en unes golfes. Que el buit s'expandís sense traves. Que l'Adolescent transformista de vint o seixanta anys deixés pas a això tan fatalment estable, tan durador en el seu estat, que és l'infant.

—Ja és així, de vegades.

En aquesta expansió del silenci que es produeix a segons quines pàgines de Biel Mesquida, es pot arribar a sentir això:

Només hi ha el silenci de les esquelles i el crit monòton del mussol dintre l'horitzó sanguinós quan la dona sord-muda treu una cadira de bova davall la figuera, agafa amb ràbia i tendresa aquella pepa de plàstic sense cap que trobà perduda per la carretera i engronxant-la enmig dels braços la desperta amb la més irada cançó de bressol.

Maria Bohigas. Nascuda a París el 1969, Maria Bohigas és traductora d'ofici i dirigeix l'editorial Club Editor des de 2005. Ha traduït clàssics francesos com *Els miserables* d'Hugo, *El vell Goriot* i *Il·lusions perdudes* de Balzac, *La caiguda* de Camus o *Moderato cantabile* de Duras. En sentit invers, és autora, amb Bernard Lesfargues, de la versió francesa d'*Incerta glòria*. Ha treballat per La Différence (París) i Ediciones Lom (Santiago de Xile) abans d'instal·lar-se a Barcelona. Des de Club Editor ha publicat en català des d'Alice Munro i Aharon Appelfeld fins a Víctor Català, Joan Sales o Biel Mesquida.

Poètica per dir molt fluixet

Biel Mesquida

Ce fut d'abord une étude. J'écrivais des silences, des nuits, je notais l'inexprimable. Je fixais des vertiges.

Arthur Rimbaud

Parla'm de l'estiu i de les seves grans absències. Parla'm del pes de les roses. Parla'm d'aquells que no saben fer ús dels mots, ensofronyats com estan en els treballs i les estacions. Parla'm dels entristits. Parla'm de les associacions d'idees que fas, de les emocions que et travesen, de les pistes per on t'orientes dins un oceà de possibles. Parla'm d'aquest vol destinació tendresa. Parla'm d'aquesta distància que no impedeix el lligam tenaç ni l'empatia suau. Parla'm dels capvespres inacabables en què mires uns niguls grisosos que es taquen de negranit. Parla'm de les teves relacions hostils. Parla'm de tot allò que està a punt de desaparèixer. Parla'm d'aquest vent que arrossega les fulles seques dels plàtans i copeja els vidres amb la violència dels segles. Parla'm d'allò que no cal escriure, de tot allò de què basta xerrar. Parla'm d'aquest no res que fa que apareguis. Parla'm de l'aclimatació a les pèrdues. Parla'm d'històries d'arabassament. Parla'm de les cadències extremadament precises que mouen el teu cos. Parla'm de la llunyania de

la terra pròpia. Parla'm de la dolça obstinació que t'en-
vaeix moltes nits. Parla'm de les fugides que inventes
davant cada cap de cantó inesperat. Parla'm dels teus
braços com oriflames. Parla'm dels calfreds que sents
quan dins la casa deserta i silenciosa escoltes les veus
que et contenen paisatges d'enlluernaments i de solituds.
Parla'm d'aquests bocins de temps que estotges entre
els llençols i les vànoves perfumades d'espígol al fons
dels canteranos. Parla'm de les llibertats noves que pa-
gues amb dolors. Parla'm del teu gust per identificar els
ecos que ressonen entre les carícies. Parla'm de les te-
ves pors prohibides que t'ataquen quan menys ho espe-
res. Parla'm de l'ardor de les pedres que acaramulles
entre els solcs per fer aquelles petites cabanes de roter.
Parla'm dels problemes que converteixen la teva vida en
un camp de febleses. Parla'm d'aquestes sensacions errà-
tiques que t'agafen quan veus les migracions dels ocells
que observes rere els vidres de la sala com si fossin un
miracle. Parla'm d'aquells somnis que tens quan mires
una màquina gegantina que adquireix consciència i
prova de pensar i de sentir com un ésser humà. Parla'm
de l'activitat permanent del teu cervell, que sempre se-
guir crea un relat a partir dels estímuls desordenats que
rep. Parla'm de l'aigua de clauet que cau damunt totes
les arrels del jardí –arrels de clíviies, arrels de iuques,
arrels de colocàsies, arrels de lledoners, arrels de ma-
tes, arrels de palmeres, arrels d'herbei– i les converteix
en xucladores de vida. Parla'm de la teva memòria que
continuament s'inventa, es construeix, transforma els es-
deveniments viscuts i modula la manera mateixa com

perceps el món que t'enrevolta. Parla'm dels teus fervors. Parla'm de la presència subtil de l'amor en cadascuna de les teves accions més senzilles o més significatives: fer un arròs sec o escriure la carta que desfarà el nus de les emocions del corresponsal llunyà. Parla'm dels viatges imaginaris a les constel·lacions que has dibuixat en un quadern on t'inventes solsticis, estacions, meteorologies, panorames de cels nocturns que et guien cap a claus que obren universos consoladors i desconeguts. Parla'm dels camins que fas quan cerques un mot, de l'estat d'absència que desenvolupes, com t'atures i deixes de veure el món que t'envolta, de la manera sotreta a la consciència com el mot sorgeix i deixes al cos la cura de procurar-te aquella paraula que et mancava. Parla'm de les albes que pintes amb colors d'oriental safir. Parla'm de les cites clandestines que apuntes en aquella llibreta negra que tens ben amagada perquè no sàpiga ningú com empres el temps en què no et troben mai. Parla'm d'aquestes amenaces que planegen damunt la teva vida i que tu vaporitzes com si no tinguessin gens d'importància quan jo sé que marquen cadascuna de les teves accions. Parla'm d'aquests bocins de paper amb cal·ligrafies impossibles que guardes dins capsetes de ferro tancades amb pany i clau i col·leccions en prestatgeries tapades de llibres de sèrie negra. Parla'm d'aquesta boira que deixes a lloure quan et repetesc la necessitat d'arribar a unes coordenades en què els nostres rols puguin tenir l'harmonia de les complicitats establertes. Parla'm del crocodil embalsamat que tens al peu del llit com a figura protectora de tantes

malifetes com solquen els teus malsons que després copies en plagues infantils amb una lletra que no he pogut entendre mai. Parla'm d'aquesta teoria que recerques, anacrònica, minúscula i enigmàtica, que és un manual de moral mundana i de mestria d'un mateix, que ensenya l'art de seduir, de conquerir els cors, de fer-se un lloc sabent dissimular, controlar, reduir, amb alguna cosa negra i agressiva en els seus preceptes. Parla'm dels líquens que retrates amb passió d'entomologista. Parla'm del procés de descomposició que prediques que és tota vida. Parla'm de les beneitures que inventes per distreure'm quan m'enfons en les aigües pantanoses de la malenconia. Parla'm dels trucs que fas servir per fer aparèixer i desaparèixer les coses. Parla'm de les epifanies. Parla'm de les inconsistències. Parla'm dels passeigs quotidians pel camp. Parla'm d'aquests reialmes que visites en què tot és llum i bellesa, música, gràcia i lleugeresa. Parla'm dels dibuixos de pols que observes damunt les ales de les papallones. Parla'm de la teva necessitat de sembrar llum entremig de les tenebres. Parla'm de les cerimònies amb què condueixes el desig cap a tots els racons del contacte. Parla'm d'aquesta nina perduda enmig d'enlloc, entotsolada en un món desolat. Parla'm de les fragilitats que et conformen. Parla'm de tu.

(De *Trèmolo*, 2015)

Poemes

Biel Mesquida

Va amb un carro tapat de saquetes d'arpillera banyades. El cavall és pèl-roig i molt vell. L'al·lot de cabells llargs, rulls, amb el tors espiterellat diu "arri" "ou!" amb un to alegre i vibrant que reboteix contra els frontis de les cases, i s'enfila dins l'aire càlid d'aquests dies d'agost. Les barres de gel regalimen frescs degotissos que segueixen les ginyes de les rodes com petjades d'aigua. L'al·lot bota del carro. Alça els sacs. Agafa una barra transparent. Durant una mínima fracció de temps els tendres mugrons de l'adolescent lluen –rosa i fang– rere el vidre congelat. En un dels portals un home el mira per entre unes pestanyes llargues i arrissades, que quasi semblen postisses.

NATURA MORTA

Si bastàs mirar el guaret abandonat on només creixen les males herbes i les margarides, si poguéssim dir el perquè del llit de columnes salomòniques menjat per les ortigues i els capvespres, si fóssim en aquest caló moradenc un horabaixa argentat per mirar molt de temps les mitjanades color de rostoll del nostre poble engolit per les fosques i el ciment armat.

Així pensa aquell home que enterrà les passes dins la guerra i la cama dreta, malvist per la gent i pels seus, que avança amb el ritme de les crosses.

Quan és als afores, quasi en el primer carrer, alça el cap atret per allò que penja a uns cables elèctrics; és un estel vermell mig romput. S'hi fixa millor; l'estel no té coa i, en canvi, li pengen, immòbils, les baules d'una cadena.

* * *

La traumatització del meu jo per aquesta organització anomenada família ja començà en el ventre de la meva mare. No és cert: va esser molt abans; quan un òvul fecundat s'aferrà amb ferotge violència a la mucosa uterina, bullent de venes i rels. No és cert: va esser encara molt més abans; quan un ínfim espermatozou avançà amb el moviment de la seva tremolosa coa cap als confins de les trompes de Fal·lopi, a la recerca d'un òvul, per un oceà de viscoses boires fins que, amb una atracció fisiològica, aficà el seu cap dins el rodó volum. No és cert: la traumatització m'arribà de molt més abans encara...

(De *L'adolescent de sal*)

ADOLESCENT DE SAL

Ce n'est pas seulement sexuel, l'homosexualité, c'est beaucoup plus vaste que ça. Beaucoup plus terrible. Infernal. Du point de vue de Dieu, on peut expliquer la finalité de presque tout. Sauf ici, ici on ne peut pas l'expliquer. C'est exactement de la même façon que la mort. Dieu s'est réservé ces domaines-là. Dieu a décidé que l'inexpliqué de sa création, ce serait ces deux choses-là: la mort et l'homosexualité.

Marguerite Duras

Arrossegaves la teva bellesa per aquella platja a les
fosques i l'aigua frissava

d'esborrar les teves passes insinuades lentament ran
de l'escuma.

Eres de sempre mentre la teva cintura esmolada
s'enfonsa per desigs i estrelles.

Els omòplats alegen quan t'acotes per acaronar una
copinya espenyada que

culls, després, i amagues dins la pell de l'eslip prop de
les arrissades ones del toís

i la voluminosa capacitat de plaer.

LLUITA DE CLASSES

Era primavera i plovisquejava. La taula, els llibres oberts, un ram d'octavetes trepitjades.

L'horabaixa i els trinxets sense metralletes.

Encara que no ho cregueu la fosca dels núvols regalima un argent malaltís com aquest raig de suor, tan estantissa, a l'emblanquinat i a la mirada.

El pare a la feina. La mare a la modista.

Qui descobrirà quantes busques aturades duc rere els llavis?

Tocaren el timbre.

Així de complicat.

En obrir la porta m'envestia aquella ona bruna de pell i un calfred lluent de pluja.

Podré dir el teu nom, al·lot despenjat, que t'abocaves tot sencer amb frisson inconscient des que els nostres ulls es toparen?

Quan agafava el vímet del cistell ple de queviures cada dit cercava el seu homòleg entre un aire de fluixedats als genolls.

Mentre buidàvem cada objecte les venes em rebentaven i endevinava els teus batecs desfermats enmig de les pestanyes tímides i arrissades.

No sabia les distàncies, ni els tremolors, ni la meva mà dreta i la teva mà esquerra que, en agafar una taronja, s'immobilitzen recíproques molt de temps.

Després fugirem...

Desembotonava, destrossava la llista d'aquella bata de noi dels encàrrecs.

Tu cercaves, nerviós i violent, el meu nu sota la bragueta.

Ens arrabassàrem els vestits amb dents i llops.

Suràvem confegits dins el mirall del passadís on la meva llengua corria els viratges de cada múscul teu, acaronava les línies dures de la teva llargària, s'enfonsava al centre de la breu i fosca circumferència, feia complicats collars, inacabables, incrustats al coll.

I tastava l'obscura fesomia enclavada de besos.

Els teus moviments felins desprenien una boirina metàl·lica i roent mentre fregaven els pèls de l'entrecreix.

El tall rosa de la teva boca engolia els testicles...

Enrunaves el llombrígol entre ivori i llengua.

La lleugera pelussa dels teus pòmuls fregava els mugrons, s'hi enfonsava.

La sabonera de la teva saliva esbuca l'esfínter que es nega sense ni un crit.

Eres una criatura, criatura ferotge, jugant amb les meves anques, mossegant-les, mentre jo m'agenollava empès i obligat pel teu defici i aquest desig d'enfonsar-te dins el bell forat del meu anus.

Entabanàvem el temps amb la fortor d'un perfum censurat.

El dur gla de la teva verga, tendríssima, fuetejava l'espina i les teves ungles dibuixaven tremolors a la cintura.

M'aferrares –posant-te el puny entre els llavis talment un inèdit Hermes de Praxíteles esbucant de certes flamarades vells mobles, vells quadres, vells costums, vella moral, vella família– una grapada de saliva enmig del cul.

Jo girava el cap i bevia el teu sexe que lluià tacat de besades.

Estàvem enmig de la casa. A l'enfront de la porta i els pares que arribarien potser ara mateix.

M'enculares.

Un agulló de gust avança intensament i m'hagués pogut morir per sempre més dins la juvenesa d'aquest fris on els teus moviments i la posició d'amor fossin l'esplendor del plaer que cap erosió del cel ni del temps no serà capaç d'esborrar.

FRUÏCIÓ

Mentre t'encul
men tre prens pel cul
men tre te don pel cul

no m'atur de llegir:

(al bell mig de l'esquena

teva

el tatuatge)

A MUMARE

(D'El bell país on els homes desitgen els homes)

ÉSSER VERBAL

I

Retxilleres d'horabaixa cauen:
primer una, després totes plegades.

II

Fireria de daurats en els espills
d'un d'aquests casals on no canta
ni gall ni donzella i dents corcades
d'una boca d'escenari abandonat.

III

Si l'hora tardoral fos un trinxet.
Si els núvols ennigulassin els ulls
del caminal exhaust de tant lirisme
i els iris s'arborassin
d'il·lusioneues assussuaixines
com qui descriu la vida dels ortòpters.

Si l'amor me deixàs encallat
en braços del deliri més lúcid.
Si l'amor no tengués aturall
com un tòxic d'aquells de no dir.
Si fos tan bo de fer morir-se
de puntetes com qui diu: Fins tot d'una.

MIRALL DE MIRATGES FET

Volen els seus dits de sal.

Filar i desfilar trames
d'un espill brodat de pell.
Esfilagarsar imatges
estimades sens amor, temps
caçat per les juntes del vers
més trencadís, més fet.
Qui no sap l'endevinalla?
Morir-se i després saber.

(De Notes de temps i viceversa)

TEMA D'AQUAREL·LA

Fràgil ocelló que et rabeges
dins els solcs vermells d'argila,
digue'm d'on véns, què menges
qui t'estima i et vigila.

Cercaré el color de tes retxes
a la guia on el teu nom desfila
i sabré com refiles i festeges
ta història i el teu nom de pila.
I quedarà gravat dins el poema
i seràs de mon temps un emblema
i viuràs mentre el paper es crema
com d'un instant sencer el tema.

INDECENT TRANSPARÈNCIA DE TREMOLORS, QUASI

No sóc sinó la mà amb què tu palpeges.

*¡Oh mortal! ¡Oh mortal!, deshaz la rueda
pues de vida a merced de la agonía
lo que te queda es lo que no te queda.*

El telèfon sabia cada cita
i la veu estremida del missatge.
Adesiara m'engatava per no veure'm
(impossible llegidor d'una carn inefable)
nuu d'amor sentint-me enamorat.
Al bar fassers, formica sense marbre,
carretades d'arena feta espera:
un desesper sencer no dóna cap imatge.
Aquella por secreta amb gust de poc
m'anava esperitant amb dues paraules
que repetia a tothora com un boig.

Les palmes queien com queia l'horabaixa,
turistes devoraven suvenirs a balquena
i ningú no sabia el nom del que esperava.
Vaig badar molt els ulls per veure i creure
si de bon de veres era el vuit-cents cinquanta.

(De *Signari*, 1984-1994)

JUBILÓS EPITAFI [fragments]

II (POU DE POR)

La poesia és una mètrica o no és.

Com l'ohhh que el nin amolla tremolós
Dins el pou, per fer por a la por,
Així ix l'alè eixelebrat del gos
D'aquesta mala bava color d'or
Del pus.

No classifiqueu els rugits del sentit
Que t'enclava al plaer, ni la veu
D'una melopea que mou el dit
Del sexe, obligat al camí de la creu
Del mal.

Aniràs teixint per rierols de tinta
Els fondals on naufraga la set
De tant pler afadigat, la cinta
D'uns gemecs de correguda que emet
Un cos

Sollat de temps. Potser la silenciosa
Claror d'unes ales obertes al vol
Del capvespre entitat de pell rosa
T'obriran els secrets d'estar sol
Com mai.
Respiraràs ofec, coneixeràs el so
Darrer,
La visita exacta del plor
Seràs tu: estranger.

XI (M'ETS AMIC, AMAT, AMOR: HUMOR)

Popper, poper, paper: quin fester!

Recordaves les paraules alades de Llull
—E los aucells feniren llur cant—
Paties el fi turment d'aquell crull
—E l'amic morí, en l'alba, per l'amat—
Obert de pit en ample pel trull
De la festa: et contradeies com un infant
Aviciat, ressentint-te brut i sull
Amarat d'avorriment i d'espant
Fins que te'n temeres: al capcurucull
Del dolor et cal saber viure l'instant
Sense passat i sense amor: sense deixant.

(De *Floridura*, 1995)

LES ESTRATÈGIES DEL RECORD

II – T'obriré nous forats

En el combat de l'amor et faré mal / i t'obriré forats nous /
allà per on no havies pensat mai / que podrien entrar
dins el teu cos

III – Els cossos ardorosos

Renaixem algunes vegades a la vida / Ho escrius com ho
sents / Saps que el coneixement d'aquest fet / no té articles
científics que ho avalin / no diuen res del foc del plaer
dels cossos ardorosos / el lloc exacte de mort i epifania

IV – Fer memòria

Vull fer la vida lenta / perquè passin els dies sense témer-
se'n / amb la serenitat de les estacions / que arriben
justes en cada cicle / amb l'humus de la memòria / ali-
mentant-les sense treva / Vull fer la vida lenta / perquè
l'amor s'eixampli per tots els sentits / i no deixi lloc a cap
mort quotidiana

V – La bellesa totasola

Sap entrar en les paraules / en les juntes d'un vers / en
el camí d'un so / en la guspira esperada / que ho pren tot

IX – Transfusió

Invent camins que ni jo sé / refaig dreceres esbucades /
recerc escltexes introbades / em perd i no em puc refer /
afic tot l'íntim en el teler / el sexe no hi és mai ende-
bades / voldria aquí tot el deler / on s'escriuran coses
passades / per tota la còrpora terror / de les paraules
estimades

ATLES D'OMBRES

II - Desdiré versos / Desescriuré alfabetes / Desesborraré textos lapidaris / fins que no pugui pus / de sons

IX - La llengua és com un cavall de raça bona / que cal conèixer a fons i amb les regnes dins la mà / fer anar a un pas novell / per descriure invistos paisatges / cantar desconegudes músiques / anomenar les coses sense nom / i conquerir les qualitats sonores

XI - Poques vegades / veus les fulguracions / cal anar viu –ser viu diria– / per aglapir-les / Vegades breus / les coses fulguren / com el rovell / es fon fins al fons / i apareixen / matèria i transparència / com el llamp / elèctriques

RAR AVÍS

Qui veu un gravat és com qui toca mare / Mumare mumare: material de memòria / el crit silent del mar de les llàgrimes de la nit / negra com els imperatius: vine no et torbis drecera crit / amor que fa parlar entremig de la violència pornogràfica / i la tendresa de (encavalcadament) sentir el sentit / Vine no et torbis clariana de gràcia tatuatge visionari / mapa sonor: pus mai més: vull baixar del temps inoït / del carnatge i del Planeta: donar paraules / a la fosca closa: païra fuig encara no he escrit / prou epitafis per reconèixer els sabors del no-res / Dol de l'innombrable a la punta de la llengua de fit / a fit mir calidoscopis de temps esbucats cop en sec / extensions sense veu salives balbes el pa florit / de la llengua Vine no et torbis tro de revolta / que nies entre la sang i la carn desfetes matèria d'oblit / no m'empes-tis: sóc aquí entotsolat amb el llenguatge / cerc deserts de set carnívores flors del contrasentit / els darrers bra-ceigs del naufrag abans de fer el cuec / la bava afadiga-da d'un cervell sempreseguit / incandescent i mercurial: vine no et torbis escrit / intacta resurrecció

(De *Com passes d'ocell a l'aire*)

LETTER TO YOU (AUTORETRAT)

Telloc, 27 de juny de 1998

1

Visc dins els colors del fons del mar,
ara que ja no hi ets carn d'infant
feta pols, per les dunes ferestes de la memòria
puc veure't com un estrany, estranger
és el nom de cadascú, de l'ésser
que no és estimar, del clot íntim
on regolfen records i fantasmes, fràgils
inscripcions d'identitat en l'aigua de la sang,
en els remorosos humors constituents,
en la potent i combustible fàbrica, casa,
paisatge, epifania i epitafi, del pensament.

2

*Después de todo, todo ha sido nada,
a pesar de que un día lo fue todo.
Después de nada, o después de todo
supe que todo no era más que nada.
Grito «¡Todo!», y el eco dice “¡Nada!”.
Grito «¡Nada!», y el eco dice “¡Todo!”.
Ahora sé que la nada lo era todo,
y todo era ceniza de la nada.
José Hierro*

Dibuixa ma mà amb tactes els secrets de la memòria
com si tiràs les xarxes de
les lletres per caçar sentiments i sabers, sensacions i

sentits: els cervells del mar
(del Mar) immòbils i acceleradíssims, sempre més
accelerats cap a la cucavela de
la mort o de l'amor intens.
Dibuixa ma mà, da-li, da-li cebes, a les retxes de la
pròtesi del pensament
amb dits bategants a cada vers, en cada vers menut i
oblidadís. No veus com les
òptiques i les perspectives il·luminen
—enfoquen seria més exacte— aquestes fondàries
abissals on ni la fosforescència
neuronal de les cèl·lules del desig pot contar-se:
planeres extensions del fons de
la mà, del mar meu que són els sismogrames quan
respiren l'escriptura d'un cos
amb els ritmes hormonals de la vida d'una rosa, o d'un
punyal per enfonyar en la
carn enrampada de mortors i despertar-la.
Ma mà recorda per la música d'aquell inici amb
escenografies de Llotja, caminal
de palmes i l'àngel al centre: al centre d'un amor fet
d'estacions, *sleeping-cars*,
novel·les negres i incandescències en el dia a dia on la
nit marca les hores.
Ma mà neda dins el full com en el cor verd del mar, no
creguis que ho explic
amb la metàfora. De cap manera. Ja sé, des de fa
temps, que la metàfora és la cosa
i la matèria del retrat.
Tu, que has fet únics certs instants de ma vida, pots
ser-ne el testimoni

de càrrec. Matèria reveladora que converteix el desert
en oasi, la tardor en
primavera, el Món en Mar. Dirà el mirall de l'escrit que
és un espiell on es
confonen i es fonen i s'afonen pigments i sospirs,
pedrerals i esqueixaments,
els gestos de l'alfabet dibuixant els regruixos d'un signe
on em mostr o em
demostr a mi
mateix una mirada
amb l'ordit i la trama
amb el regust de calma
—i de tempesta que el jo mana—
amb el cervell que dóna canya?

i 3

...the play's the thing
Hamlet, II, ii, 633

El mirall em diu que tot poema
és un memento,
aqueixa nota de temps,
aquest senyal per recordar alguna
cosa
que xifra la textura d'una vida.
L'home del quaranta-set que trepitja
les línies del propi retrat, coneix
quantes d'osques fan falta
per dir-se?
O fa servir poètiques —cosmètiques?— que tapin

—dissimulin?— zones devastades, aquests clots
de fems, el continent de mal
propi que fonamenta també els trets
de l'existència?

Una taula d'autòpsies amb el meu cos
just mort que el cirurgià esquartera
amb cura: donaria potser
un bon tint per descriure els naufragis
de por

i el tall del raor

i el dolor

del tall del raor al cervell del sentir?

He lluitat a les totes per ser qui crec que som?

Vet aquí un altre deixant

que no em deixa mai,

com el nom del meu amor,

tu,

inventat cada instant en el batec

que m'ajuda a viure:

Flamejaran lentament els deixants

d'una vida en el futur

però tu seràs

—ho assegur—

la resplendor

de la meva cendra darrera

abans que tots els electrons s'apaguin.

Pos les teves inicials i les meves

plegades

en l'humus de l'escrit

P-MSGBMA

perquè diguin alguna espira del que som,

ho he après dels nostres grecs i dels nostres romans
que solcaven els seus noms en la pedra
pels segles dels segles.
Aquí l'aigua de la tinta és efímera
com aquest temps nostre que no pot tornar enrere: com
tota la col·lecció de vida
que vull fer cabre en un feix de paraules.
Escric des de l'estranger
de mi mateix,
d'un país amb perspectives trencades
com un mirall esclafat enmig del bosc
on m'atur esclaiat per reconèixer-me
sense remei.
No-ni-no, No-ni-no
i una engronsadeta
pes nin petitó.
No-ni-no, No-ni-no
i una engronsadeta
pes nin petitó.
Tanc els ulls
i em veig sencer fet polsim fins els detalls més íntims.
Tanc els ulls
i no puc donar cor a res del que mir.
Tanc els ulls
i sé que aquesta fosca amb constel·lacions
nom solitud
i podria ser un esquelet per endevinar-me.
Endevinar qui som
és una de les metes del poema,
impossible...
Potser per les enclotxes de les músiques

podràs desvetllar la natura dels pigments,
el collage d'un tatuatge imperceptible,
els blaus esvaïts de les hòsties fortes,
o les arborescents irisacions dels plaers...
Associar la mà i el cervell d'un home
és intentar esbucar les parets del misteri,
saber els caminois primers de la tendresa
i les rutines de la mort que sempre duc.
Et donaran les empremtes digitals de la tinta
els relleus i els punts de vista de ma còrpora
estremida per trobar la definició exacta?
O caldrà clavar les ditades al poema,
a l'argila dels mots perquè quan llegesquis
"dolor" sentis mal, o quan diguis "pa"
mengis, o en obrir les lletres de la "por"
et regiris amb aquesta passió que em consumeix.
Al fons d'un mirall amb reflux de coval submarí
es projecten els anys com un film molt retxat
on plou damunt els besos i els llibres,
els esqueixos i les estacions, els quadres,
les distàncies i les raons senzilles i complexes
perquè estam plegats.
Davall el mar es veu millor la veu
perquè les ones submarines la netegen
igual que aquesta mà que pinta caminois
per la fesomia d'un home que fuig.

Telloc, 29 de desembre de 1998

(*D'El cos de les coses*, 1998–2003)

Bibliografia selecta de Biel Mesquida

L'adolescent de sal. Premi Prudenci Bertrana, 1973. Barcelona: Edicions 62, 1975.

Self-Service (amb Quim Monzó). Barcelona: Iniciatives Editoriales. Col·lecció Ucronia, 1977; i “Matèria de cos” amb Steva Terrades. Barcelona: *Els Marges*, 10 (maig), pàgs. 65-70, 1977 [*Matèria de cos*. Barcelona. Edició de dos exemplars del pintor Steva Terrades, 2009.]

Putà Marès (ahí). Barcelona: Iniciatives Editoriales. Col·lecció Ucronia. Tradueix al castellà amb Alberto Cardín *El baile de las locas* de Copi. Barcelona: Anagrama, 1978.

Mallorquins a Barcelona. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1980.

Notes de temps i viceversa. Manacor: Casa de Cultura: “Sa Nostra”, 1981.

Xènius, Escriptura, Premsa. Bellaterra. Tesi de llicenciatura. Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Ciències de la Informació, 1982.

El bell país on els homes desitgen els homes. Barcelona: Editorial Laertes, 1985. [*El bell país on els homes desitgen els homes*. Barcelona. Edició ciclostilada clandestina, 1974.]

Tradueix *Incidents* de Roland Barthes. Barcelona: Editorial Empúries, 1987.

Doi. Barcelona: Editorial Empúries, 1990.

Comença la col·laboració al *Diario de Mallorca*, 1992.

The Blazing Library. Palma: Universitat de les Illes Balears. Servei de Publicacions i Intercanvi Científic, 1994.

Excelsior o el temps escrit. Barcelona: Editorial Empúries, 1996. Premi Ciutat de Barcelona i Nacional de la Crítica.

Vertigens. Barcelona: Editorial Empúries, 1999. Premi Ciutat de Palma 1998. Premi dels Escriptors Valencians 1998. *Som l'altre*. Amb gravats de l'artista Magí Baleta. Barcelona: Edició dels autors. *Veü de poeta*. CD on recull versos recitats en veü de l'autor.

Coguionista amb Antoni Aloy i Agustí Villaronga del llargmetratge *El mar*, sobre la novel·la homònima de Blai Bonet, 2000.

T'estim a tu. Barcelona: Editorial Empúries, 2001.

Camafeu. Barcelona: Editorial Empúries, 2002. Paraula de poeta. Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears. Palma, 2002.

Inici del seu bloc *Plagueta de bord* a VilaWeb. Publica la plaquette de poesia *Com passes d'ocell a l'aire* amb dibuixos de Margalida G. R. Sancho. Col·lecció Els ulls de Tirèssies. Editorial Cafè Central, 2004.

Els detalls del món. Barcelona: Editorial Empúries, 2005. Premi Nacional de Cultura de literatura de 2006. *Homer-sea*. Barcelona. Rep la Creu de Sant Jordi.

Un escriptor europeu en llengua catalana diu. Discurs de presentació de la literatura catalana en l'acte de presentació del programa de la cultura catalana com a convidada d'honor a la Fira de Frankfurt, 2007.

Acrollam. Barcelona: Editorial Empúries, 2008.

Esmolar la garrova. Amb gravats de Sandra Lehnis. Arenys de Munt: Murtra Edicions, 2010.

Els missatgers no arriben mai. Pollença: El Gall editor, 2012.

Llefre de tu. Barcelona: Club Editor, 2013.

L'ull Gaudí. Amb fotografies de Jean Marie del Moral. Palma: Catedral de Mallorca, 2104.

Trèmolo. Barcelona: Editorial Empúries, 2015.

Aquesta selecció de poemes
de Biel Mesquida
es publica el 16 de novembre de 2015
amb motiu del recital del poeta
dins el cicle Dilluns de poesia
a l'Arts Santa Mònica, Barcelona.

**Dilluns de poesia
a l'Arts Santa Mònica
2015**

**Totes les sessions tindran lloc
al claustre de l'Arts Santa Mònica
els dilluns a les 19 h.**

Arts Santa Mònica

Centre de la creativitat

La Rambla 7 08002 Barcelona

T 935 671 110

www.artssantamonica.cat

Entrada lliure

Mitjans col·laboradors:

ara.cat

NÚVOL

Col·laboren:

PEN
català

AELC
ASSOCIACIÓ D'ESCRIPTORES
EN LLENGUA CATALANA

Organitzen:

 Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Cafè Central
(poesia des de 1989)

SANTAMÒNICA